

No más drets sense febre. No más febre sense dret. Los drets individuals son imprescriptibles, inalienables i incommutables. Legislar la Libertat haix pretext de garantiria, es cometre atentat contra ella. La libertat propia acaba allí ahont comença la libertat ajena. Es licit, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. La resignació que predican las religions no es més que la fórmula del engany ab que s'preté perpetuar la injusticia social en lo mon. Las religions son causes d'aborris que vivuen de lo estatu d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar trescuts interessos al est.

PERIÒDIC POLÍTIIC VERMELL

LA TRAMONTANA defensa lo principi liberal més avansat, com a base de tota civilització. La Tramontana es un periòdic de totas las religions, perquè totes son igualment dolentes y despreciables para la dignitat y la intelligéncia humana. La Tramontana es publicat dabona consciéncia al més silenciosament contra l'alta resignació, y sota la necessitat d'una gran reforma social que transformi l'orde de nos del pensador, s'impone al capítol. La Tramontana es un periòdic que s'afilia a cap partit, manté las libertats garantidas de la libertat sense comprometre ni preocupacions de dret.

La salut del poble es la suprema ley

La Tramontana es lo periòdic que publica en idioma catalá més avansat en ideas politicas, religioses y d' economia social.

Lo Treball es la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre.— Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.º BARCELONA

Pels pagos s'admeten libreries del Giro Móbil, lletres de fidei juro y sellos de 15 céntims. No s'admeten libreries especials de periòdics

PREUS DE VENTA

Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pt.
Surt a l'ora puntualment cada dia

PESCA

Com aquell que no fa res y ab un esqué ben posat, volen pescar l'emigrat pera ficarlo al Congrés.

LAS FESTAS DE PRECEPTE

lo consense de predicar en desert, lo primo finat de totas las Espanya y sas Indias, car el Payo ó Páya, no a' estich segur, acaba á Resparar una altra pastoral á sas ovelles á fi Resparar una de santificar las festas que ara de precepte nostra mere, avia y requerevia la Santa Iglesia católica, apostólica y sane d' Espanya.

Ytercera felicitat: lo capital no es treball acumular, senzillament perque en general lo poseedor del capital no l'adquireix ni aumenta ab son treball propi, sino donantli una facultat que no té: la d' augmentarse per si sol per medi del Interés.

Donchs si en tot producte no entra més factor que 'l treball, se 'ns dirá: ¿qué ve á ser en ell no ja tan sols lo capital emplet en adquirir las primeras materias pera elaborarlu, sino lo capital que representan las maquinas que lo elaboran y 'ls edificis que 'l guardan y las vias de comunicacions que 'l transportan? Y si aquest capital no s'obté més que per medi del treball, ¿no es just que luego se 'l recompensi, éncar que no més sigui ab un módich tant per cent d' interés, ja que premiant al capital no 's fa més que premiar aquell treball efectuat pera obtenirlu?

Aném á constatar per parts. En primer lloch, aixis mateix com las primeras materias no representen en un producte més que 'l valor del treball emplet, pera posarlas en condicions de ésser utilitzadas pera 'la producció, aixis mateix també las maquinas y 'ls edificis y las vias de comunicació y tots los instruments de treball no esón, no 'poden estar representats en un producte més que pel valor del treball que significa lo desgat proporcional del edifici, maquina ó via en relació al producte obringut. Y segonament, firs acceptant que los capital lo valor de las primeras materias, maquina, etc., y que aquest capital s' haqúes format del mateix treball de que vol dirivarsél, ¿podria ab justicia obtindre interés? Anemho á veure.

¿Qué es 'l interés al capital? Es la facultat que té d' augmentarse per si sol, produhint benefici á son poseedor sens que aquest tinga per sa part que posar cap esfors, cap treball, en aquesta operació. Donchs firs acceptant per un moment la doctrina dels economistes burgesos que diuen que en tot producte entra capital y treball, es de justicia que, si 's dona interés á un dels dos factors, si 's concedeix á l' un, al capital, per cert sempre 'l menos indispensable, la facultat d' augmentarse per si sol, també té de concedirse al altre, al treball, lo mateix benefici en igualtat de condicions.

Y succeheix així? ¿Se dona en poch ó en molt interés al treball al costat del interés al capital? ¿Vergonyos causa pensarli? Suposem l'establiment que 's vulga treballant ab capital pres á Interés. ¿Qué succeheix? Que mentres lo capital s' augmenta sempre per si sol, lo treball no augmenta més son valor, ans al contrari, després de produhí y perdut tant més quant més temps lo té 'l productor en son poder, donanse 'l anomalia de que mentres lo valor del producte va disminuint al ferse vell, va sempre augmentant per medi del interés lo capital que s' emplea per sa elaboració. ¿Y qué resulta de tal contrarietat? Resulta que no haventhi en tot producte més valor real que treball, y venint un factor fictici, lo capital, á emportarse utilitats sens haverhi deixat cap esfors, aquest benefici resulta sempre á costa del treball, que queda exactament sempre perjudicat en tot lo que ha beneficiat lo capital.

Podria acceptars que 'l capital los treball acumular, si, per exemple, lo primer sols se pogués conseguir pel propi esfors, y quedés sempre, com lo segon, inutilitat de poder augmentarse per si sol. Llavors lo capital propiament dit no seria altra cosa que lo que en justícia es de ser: un signe pera facilitar lo cambi de productes y lo mostra del esfors individual, la just y aequitativa propietat.

lo que representan las primeras materias, com la administració, com la elaboració, com los transports, y, en fi, com tot lo que necessita del esfors de la persona pera quedar en estat de utilitat.

Segona felicitat: lo valor d' un producte no 's descompon pel valor de la elaboració com á treball ni pel valor de las primeras materias com á capital, sino pel valor del treball de la elaboració, pel valor del treball ab lo qual las primeras materias han quedat en disposició de ésser utilitzadas, y pel valor del treball que representa sa administració baix tots conceptes. De modo que en un producte no hi entra més factor que treball.

Ytercera felicitat: lo capital no es treball acumular, senzillament perque en general lo poseedor del capital no l'adquireix ni aumenta ab son treball propi, sino donantli una facultat que no té: la d' augmentarse per si sol per medi del Interés.

Donchs si en tot producte no entra més factor que 'l treball, se 'ns dirá: ¿qué ve á ser en ell no ja tan sols lo capital emplet en adquirir las primeras materias pera elaborarlu, sino lo capital que representan las maquinas que lo elaboran y 'ls edificis que 'l guardan y las vias de comunicacions que 'l transportan? Y si aquest capital no s'obté més que per medi del treball, ¿no es just que luego se 'l recompensi, éncar que no més sigui ab un módich tant per cent d' interés, ja que premiant al capital no 's fa més que premiar aquell treball efectuat pera obtenirlu?

Aném á constatar per parts. En primer lloch, aixis mateix com las primeras materias no representen en un producte més que 'l valor del treball emplet, pera posarlas en condicions de ésser utilitzadas pera 'la producció, aixis mateix també las maquinas y 'ls edificis y las vias de comunicació y tots los instruments de treball no esón, no 'poden estar representats en un producte més que pel valor del treball que significa lo desgat proporcional del edifici, maquina ó via en relació al producte obringut. Y segonament, firs acceptant que los capital lo valor de las primeras materias, maquina, etc., y que aquest capital s' haqúes format del mateix treball de que vol dirivarsél, ¿podria ab justicia obtindre interés? Anemho á veure.

¿Qué es 'l interés al capital? Es la facultat que té d' augmentarse per si sol, produhint benefici á son poseedor sens que aquest tinga per sa part que posar cap esfors, cap treball, en aquesta operació. Donchs firs acceptant per un moment la doctrina dels economistes burgesos que diuen que en tot producte entra capital y treball, es de justicia que, si 's dona interés á un dels dos factors, si 's concedeix á l' un, al capital, per cert sempre 'l menos indispensable, la facultat d' augmentarse per si sol, també té de concedirse al altre, al treball, lo mateix benefici en igualtat de condicions.

Y succeheix així? ¿Se dona en poch ó en molt interés al treball al costat del interés al capital? ¿Vergonyos causa pensarli? Suposem l'establiment que 's vulga treballant ab capital pres á Interés. ¿Qué succeheix? Que mentres lo capital s' augmenta sempre per si sol, lo treball no augmenta més son valor, ans al contrari, després de produhí y perdut tant més quant més temps lo té 'l productor en son poder, donanse 'l anomalia de que mentres lo valor del producte va disminuint al ferse vell, va sempre augmentant per medi del interés lo capital que s' emplea per sa elaboració. ¿Y qué resulta de tal contrarietat? Resulta que no haventhi en tot producte més valor real que treball, y venint un factor fictici, lo capital, á emportarse utilitats sens haverhi deixat cap esfors, aquest benefici resulta sempre á costa del treball, que queda exactament sempre perjudicat en tot lo que ha beneficiat lo capital.

Podria acceptars que 'l capital los treball acumular, si, per exemple, lo primer sols se pogués conseguir pel propi esfors, y quedés sempre, com lo segon, inutilitat de poder augmentarse per si sol. Llavors lo capital propiament dit no seria altra cosa que lo que en justícia es de ser: un signe pera facilitar lo cambi de productes y lo mostra del esfors individual, la just y aequitativa propietat.

Mes en tant existixi en lo mon 'l interés al capital, ó sia la facultat d' augmentarse per si sol á costa del treball, lo capitalista no sérá may altra cosa que un usurpador de mala llei per més que totas las lleys 'l amparin.

S. Martí de Provençals 24 de Febrer de 1891.
Amich Director: La setmana passada varieg contruixé 'l compromís d' entererme de com se varien fer las eleccions dels membres de la corporación en aquesta localitat; per lo tant, contant ab sa benevolencia, posat á cumplir mon compromís.

Quedem, puas, en que guardan ambrosos represententia, ó més ben dit explotadors dels obrers, lo president de la Federació, Anton Segura, y 'l rruosa d' un Pau Solís, ó sigui lo que ha portat la felicitat als obrers de Sant Andreu. Apreciats factors, si hegonosio vist, tan prompme com lo presidentiam va fer 'la proclamació de la candidatura elegida, totom se tornava boig d' alegría, totom demostrava sa satisfacció ni son modo fins al extrems que no sé quin significat tindria, que va sortir un magnífic de diables per una part y per 'l altre començarem de volú alguna representació, y entre mi veig pensar:—'Vaya una aplicació!—no sé si al ser degut á aixó que no varen donar lectura del estat de comptes ni tampoch se va nomenar allí que 's diuhen la Junta, y que aixó que encara servixien los mateixos de la emmentada representació anterior, y per lo tant, com que 'l seu objecte era ser representants de 'l sinapson de los obrers y aixó ja 's haurien pres entremi de dita aplicació frendich aplicacio y entemim d' algun crit de combenider, ferts y gandula, varen aixecar la Junta. Per lo tant, aquí remen 'l acte de la reunió de Sant Martí. ¿Qué se sembla, estimats factors? no veudu quantos cosas fa fer lo volguer viure ab la saviesa y dignitat.

Sexa acrii més molest per avuy, se repetixi darentes las més expressivas gracias lo seu amich.

UN ERRENICH DE LAS TUPIMADIA.

Sant Antoni 24 Febrer de 1891.

Apreciat amich: Sembla que 'l obrer s' ha arribat á convencia de que sols per medi de la unió y asociació com se logra millorar son estat, y en efecte, la classe de teixidors s' ha constituhit en sociedad de resistencia al capital, formenthi per hasta las donas. Molt bé, aixó es com la dona s' dignifica y entra en possessió de tots sos drets.

Tambi s' organisa una Sección Varía á fi de mantindre lo treballador d' aquí en constant relació de los denda, y que apringui y 'l instruhiri el objecte de que 'l . . . de Mag Pralim frega tota la impertinencia que lo requereix y truenen millors regulacio y acoerita que 'l any passat.

La classe treballadora y acoerita una secció que ha entrat en una nova era per lo nou rumb que ha emprés. ¡Hurra per ella y per lo be que 's porta!

RATULLI ALAT

Mataró 25 Febrer de 1891.

Renegat Director: Lo representant del novell diputat Sr. Caralt no 's para en burlas, puas, ni haventhi sortit be la trata de fer anar tres llochs cada hilador, dijous passat crida altra volta á 'nna comissió de treballadors pera discutir lo mallo benefici del que 's varia pralim á discutir un quartan per unu de los contractis no pot continuar treballant y perdre sans brigadas. La comissió observó que no poden donarse ab 'nna comissió y proposó que á lo primer no 's demanó un interès amplia y un d' ésser á 'l obra servir perjudicats en tanta escala. Lo Sr. Caralt, ab veure sa flame de que es després un home que no entén lo que 's diu de drets, digué: — A casa meua alonga los pres judicacions — aixó és tot lo que far anar tres llochs cada hilador ja 's feliç en aquo que esperat á que començen mateixos los demandó, y que si 'l benefici del fang de ser á Mataró fós á Argentina, es obligat.

Per lo tant, si 'l diputat senyor, sola li diré que es home de molta ploma y poca... memoria, peró sent á la fabrica. Bóid unu á quinich, deiat cremen la roba no una regala així tan, lo que prova que no hi entent puas, però se discute, y que 'l Sr. Caralt sola lo deu haver pres pera sentir plase contra las aspiracions dels treballadors, perquè lo maquinista no hi entent y no pot sentir per altra cosa per molt bonat que sigot y bono intencion que fiqui.

Á la vegada tambi hi ha algun furrió republica de aquells que anagen ab lo Xich de las Herrazquez que, segundhi com pua el libro per que fa de cabo de vara á discutir lo mallo benefici, dir alguns liberosos als treballadors unu reconeixen que altre temps hi unu dels que cridaven contra 'l monopoli fabrica y senti molt fer moltos cosas ni no començaria lo jornal, ¿qué que de arer á bey?

Y no vall arder tan més per avuy, esperant noves cosas. Sola li diré que 'l fabricants de aixó poden estar satisfets de sus obrers en las eleccions passadas, perque segundhi lo discurs el liberosos Caralt y sent al lo primer de discursos presen lo las condicions de treball, los obrers fabricans podran ab mede liberosos guallertarnos.

UN QUE AL RETÉ SEMS PERNA.

S. Martí de Provençals 25 Febrer de 1891.

Amich Director: He figit aquí essent purtant y romitric, y he vist que ab la letra de publicació y la vergonyos passada comenja una llarga cursa del Sr. Puy, que qualquier que no 'l consigués se la empresaria sense maner.

Diu que all no 's va fer agalar, y que 'l Sr. Agalar va ser per defensar tota la buelga, quel resultat ha vingut á paré ab la miseria de tot Sant Andreu, y 'l treballador que veigut al distre de 'nna que no sé lo que es treballa y que sola que veigut al lo obrers que s' arreglin. Si ell haqúes estat un home que haura presert lo que es treballa, no s' haqúes embolicat á defensar 'l d'ich que porta la miseria á totos los treballadors de Sant Andreu, y ara á veure si fa lo mateix á Sant Martí.

QUESTIONS SOCIALS

L'INTERES AL CAPITAL

personu avicla pot dirse que va lligat al benedicty al que 'l seguet, perque efecte 'l Interés al capital esa intinament ligat ab lo dret de propietat, y un y altre van lo explotació del home per 'l home, no 's haurien que tractarém en l' article que 'l present en aquestes Questions Socials.

Los economistes burgesos afirman que pera que los productes se necessiten duas cosas: 1.º Esfors; 2.º Capital.

Segundhi lo treball está representat en lo que 'l valor de la elaboració; lo capital es de las primeras materias.

Ara també: lo capital no es altra cosa ball acumular.

Las dos felicitats distintas y un sol verdader se deducen lo següent: Enonchs, en tot los productes los factors y capital, els dos persones lo producte obrido de la cantitat que cada un d' ells esona.

Ytercera felicitat: en tot producte no entra tor que 'l treball, per que tant treball es

